

Giuseppe Catozzella

Escriptor

Llicenciat en filosofia. 38 anys. Ha publicat sis llibres, l'últim dels quals, 'Córrer sense por', ha sigut finalista al prestigiós premi Strega i ha guanyat l'Strega Giovani. Es posa a la pell de la corredora Samia Yusuf Omar, que va 'fracassar' a Pequín 2008

PERE TORDERA

“La Samia va guanyar curses fora de la pista”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Imagineu un grup de corredores ben alimentades i entrenades professionalment en països com els Estats Units, França, el Regne Unit i Rússia. A la primera ronda de classificació per a la prova dels 200 metres lllisos, una de les atletes –d'origen somali– perd amb tanta diferència que es converteix en notícia. Arriba nou segons més tard que la guanyadora, Veronica Campbell-Brown, que més endavant s'emportarà la medalla d'or dels Jocs Olímpics de Pequín. La perdedora, tot i el fracàs estrepitos, és aplaudida per una part de la grada i crida l'atenció dels periodistes. Ella és Samia Yusuf Omar, una “història perfecta per a esperits occidentals”. La seva vida (el que passa abans i després de la cursa olímpica) va fascinar Giuseppe Catozzella. *Córrer sense por*, publicat en català a Sembra Llibres –traducció d'Anna Casassas– i en castellà a Grijalbo, acostava als lectors el difícil context polític i social de Somàlia durant les últimes dues dècades i

explica, en primera persona, el llarg viatge des d'Etiòpia fins a l'illa de Lampedusa que cada any emprenen milers d'africans.

Vas arribar a la història de Samia Yusuf Omar l'agost del 2012, quan eres a Kènia. Com va anar?

Feia recerca per al meu pròxim llibre. L'any anterior havia publicat *Alveare*, sobre el domini de la màfia calabresa al nord d'Itàlia, i en aquells moments volia entrar a un camp de talibans. Vaig anar a parar a la frontera amb Somàlia, un dels llocs més perillosos del món. No era la primera vegada que em posava en una situació de risc: espero canviar quan sigui més gran... Llavors, un dia que esmorzava a l'hotel vaig veure un reportatge sobre la Samia, i ja no me'n vaig oblidar més.

Tenint en compte que en aquells moments la història de la Samia per desgràcia ja estava acabada, per poder escriure sobre ella et va caldre

“SI PUC ESCRIURE SOBRE LES HISTÒRIES DE DEBÒ QUE INSPIREN ELS MEUS LLIBRES ÉS PERQUÈ LES PORTO A DINS”

acudir a testimonis pròxims com la seva germana Hodan. Per què no hi apareix la mare?

La Hodan va ser fonamental per al llibre. Ella era cinc anys més gran que la Samia –que va néixer el 1991– i viu des de fa sis anys a Finlàndia. Hi ha tres punts de vista complementaris al de la Hodan: el de la periodista Teresa Krug, que després que la Samia guanyi una cursa a Djibouti li recomana que s'instal·li a Etiòpia, el d'una amiga amb qui coincidirà a Trípoli durant el viatge clandestí, i finalment hi ha la tia Mariam, que troba gairebé al final. Hauria sigut molt interessant comptar amb el testimoni de la mare, però no vaig poder entrar a Somàlia amb garanties del ministeri d'Afers Estrangers italià. És

un país tan perillós que el govern no es responsabilitza si et passa res.

El primer que troba el lector quan comença *Córrer sense por* és la veu narrativa, en primera persona. T'has convertit en la Samia. ¿Ha sigut el més difícil?

En tots els meus projectes hi ha una part empírica de recopilació d'informació i després hi ha l'operació literària. Aconseguir trobar la veu adequada és la gran feina de l'escriptor. Dono classes de literatura creativa a la Scuola Holden i a la Universitat de Miami, i sempre dic el mateix als alumnes: treballar per trobar la veu és la feina de cadascú, no es pot ni ensenyar ni explicar.

El fet que la realitat sempre sigui el punt de partida dels teus projectes, fins a quin punt és una ajuda o una complicació?

Aquesta és una pregunta fonamental. És la base de les meves preocupacions com a autor. Si puc escriure sobre les històries de debò que inspiren els meus llibres és perquè les porto a dins. En el cas de la Samia, és una narració sobre la valentia. La seva vida era la base de *Córrer sense por*, però fàcilment s'hauria pogut convertir en un obstacle per explicar el que volia.

La Samia no va aconseguir el seu somni, guanyar als Jocs Olímpics, però la imatge que en dones no és, ni de bon tros, la d'una perdedora.

No ho va ser! Va guanyar curses fora de la pista. Encara que no fes cap rècord ni aconseguís, aparentment, cap fita important, va haver d'afrontar i superar una gran quantitat d'obstacles: viure a Somàlia en plena guerra, amb una família pobre, haver de córrer en burca pels carrers de Mogadiscio... S'havia de colar a l'estadi de nit per entrenar-se. I a casa seva mai no van tenir diners perquè s'alimentés bé.

Ha sigut un exemple, per a tu?

Sí. Ella em va canviar la vida. Quan parlava amb la germana i la intèrpret, sempre vaig tenir la sensació que a l'habitació érem quatre. La seva presència era palpable.

El mar té una càrrega simbòlica molt important, al llibre: la Samia sempre n'ha d'estar lluny, perquè a les platges de Mogadiscio hi ha els militars. I quan finalment s'hi pot capbussar, és una experiència decisiva.

Efectivament, el mar té un paper molt important, a *Córrer sense por*. És una presència llunyana tota l'estona, fins que quan es manifesta ho fa amb tota la violència. ◆◆